

Vervolgonderzoek Vleermuizen

Landgoed Meelbergsven

Maastrichterweg 168

Valkenswaard

Datum: 9 december 2016
Project: 2201
Versie: Definitief
Opdrachtgever: Meelbergsven B.V.

Colofon

Projectnummer: 2201
Auteur: ing. L.J.M. Pruijsten
Veldmedewerker: ing. L.J.M. Pruijsten

Copyright: Meelbergsven B.V. / Bureau van Nierop

Redactie en eindcontrole: ir. L.J.A.M. van Nierop

Autorisatie: ir. L.J.A.M. van Nierop

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Meelbergsven B.V. en/of Bureau van Nierop
--

Ingenieursbureau van Nierop
Bosbouw en Ecologie

Bisschop Rythoviusdreef 6a
5561 TD Riethoven
Tel.: (0497) 53 54 00
Fax.: (0497) 53 51 00
Email: info@bureauvanierop.nl

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1 INLEIDING	4
1.1 AANLEIDING.....	4
1.2 DOEL ONDERZOEK.....	4
1.3 OPBOUW RAPPORT	4
HOOFDSTUK 2. WETTELIJK KADER.....	5
2.1 GEBIEDSBESCHERMING.....	5
2.1.1 <i>Natuurbeschermingswet</i>	5
2.1.2 <i>Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS)</i>	5
2.1.3 <i>Uitvoering Natuurbeschermingswet 1998</i>	5
2.2 SOORTEN BESCHERMING	5
2.2.1 <i>Flora- en Faunawet</i>	5
2.2.2 <i>Uitvoering Flora- en Faunawet</i>	6
HOOFDSTUK 3. ONDERZOEKLOCATIE	7
3.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKLOCATIE.....	7
3.2 BESCHRIJVING GEPLANDE MAATREGELEN	7
HOOFDSTUK 4. ONDERZOEKSMETHODE	8
4.1 LITERAATUURSTUDIE	8
4.2 VELDBEZOEKEN.....	8
HOOFDSTUK 5. RESULTATEN ONDERZOEK	9
5.1 RESULTATEN LITERAATUURSTUDIE EN DESKRESEARCH	9
5.2 RESULTATEN VELDBEZOEKEN	9
HOOFDSTUK 6. EFFECTENBEOORDELING EN CONCLUSIES	10
6.1 EFFECTENBEOORDELING MAATREGELEN.....	10
6.2 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	10
BIJLAGE 1 NATUURBESCHERMINGSWET 1998	11
BIJLAGE 2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.....	12
BIJLAGE 3 SOORTENBESCHERMING	13
BIJLAGE 4 FOTO'S	17

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor dit vervolgonderzoek naar vleermuizen is de voorgenomen sloop van de woning en bijgebouwen op Landgoed Meelbergsven. In februari 2016 is door Bureau van Nierop een quickscan flora- en fauna uitgevoerd om de voorgenomen maatregelen te toetsen aan de vigerende wetgeving omtrent soortenbescherming. De conclusie van dit onderzoek was dat de bebouwing potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen en dat er nader onderzoek noodzakelijk is om vast te stellen of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing.

1.2 Doel onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om vast te stellen of de woning wordt gebruikt door vleermuizen en welke type verblijfplaatsen dit zijn. Binnen dit onderzoek zal antwoord worden gegeven op de volgende vragen:

- Zijn er verblijfplaatsen aanwezig van vleermuizen in het gebouw en van welke soorten?
- Welke typen verblijfplaatsen zijn er aanwezig?
- Wordt de directe omgeving gebruikt als foerageergebied en is er sprake van essentieel foerageergebied?
- Hebben de geplande maatregelen gevolgen voor vleermuizen hun verblijfplaatsen of het foerageergebied?
- Is er een ontheffing volgens artikel 75 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk?

1.3 Opbouw rapport

- In hoofdstuk 1 wordt een korte inleiding gegeven op de aanleiding van dit vervolgonderzoek en wat het doel van het onderzoek is;
- Hoofdstuk 2 omschrijft het wettelijke kader, hier wordt een korte toelichting gegeven op de natuurwetgeving waarin soortenbescherming en gebiedsbescherming aan bod komen;
- In hoofdstuk 3 wordt de onderzoekslocatie beschreven, hierbij wordt de huidige en geplande situatie behandeld;
- In hoofdstuk 4 wordt de gebruikte onderzoeksmethode toegelicht, uitgesplitst in een literatuurstudie en veldonderzoek;
- Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de resultaten van de het onderzoek weergegeven en toegelicht;
- Hoofdstuk 6 bestaat uit een effectenbeoordeling, waarbij de geplande ingrepen worden getoetst aan de natuurwetgeving en waarbij conclusies en aanbevelingen worden gegeven.

Hoofdstuk 2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt kort het wettelijke kader en de toepassing op ruimtelijk ingrepen beschreven.

In Nederland vindt de bescherming van natuur plaats door Europese en nationale wetgeving. De Europese wet- en regelgeving uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn is opgenomen in de nationale Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Het beschermen van bijzondere en waardevolle gebieden in Nederland is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet is per 1 oktober 2005 van kracht. Hieronder worden kort de doelstellingen van deze wet weergegeven. Ook wordt de Ecologische Hoofdstructuur beschreven.

2.1.1 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden. In deze wet zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. De gebieden die hieronder vallen vormen samen het Natura 2000 netwerk. Dit Europees netwerk bestaat uit:

- Speciale Beschermingszones (SBZ-V) van de **Vogelrichtlijn** (voor 181 kwetsbare vogelsoorten en voor trekvogels in voornamelijk waterrijke gebieden)
- Speciale Beschermingszones (SBZ-H) van de **Habitatrichtlijn** (voor 200 habitattypes en voor ongeveer 700 soorten planten en dieren).

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS)

Het Natuurnetwerk Nederland is een netwerk van zowel grote als kleine gebieden waar de natuur (flora en fauna) voorrang heeft. Het NNN is bedoeld om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk helpt om te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde natuurgebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen.

Alle nationale parken en Natura 2000 gebieden vallen binnen het NNN.

Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten Pan- Europees Ecologisch Netwerk vormen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het NNN. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst.

2.1.3 Uitvoering Natuurbeschermingswet 1998

In of in de nabijheid van een NNN en/of Natura 2000 gebied geldt het 'Nee, tenzij' principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als de ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide beschrijving van de gebiedsbescherming wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

2.2 Soorten bescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. De doelstellingen en van deze wetgeving zijn hieronder beknopt weergegeven.

2.2.1 Flora- en Faunawet

Het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten is in de Flora- en Faunawet geregeld. Deze wet hanteert daarbij het 'Nee, tenzij principe'. Dit betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn.

2.2.2 Uitvoering Flora- en Faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen is de soortenbescherming van toepassing op de huidige aanwezige soorten in het plangebied of in de direct omgeving hiervan. Vanuit deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden.

Indien zogenaamde 'strikt' beschermde soorten voorkomen (beschermde Rode lijst soorten en Habitatrictlijn IV-soorten) is bescherming in het kader van de Habitatrictlijn en/of Flora- en Faunawet van toepassing. Ontheffing is alleen mogelijk op basis van een passende beoordeling in het kader van de Flora- en Faunawet. De resultaten van een quickscan kunnen een passende beoordeling zijn. Het kan echter ook zo zijn dat een aanvullend project- en compensatieplan noodzakelijk is om de effecten van de ingreep in detail te beschrijven.

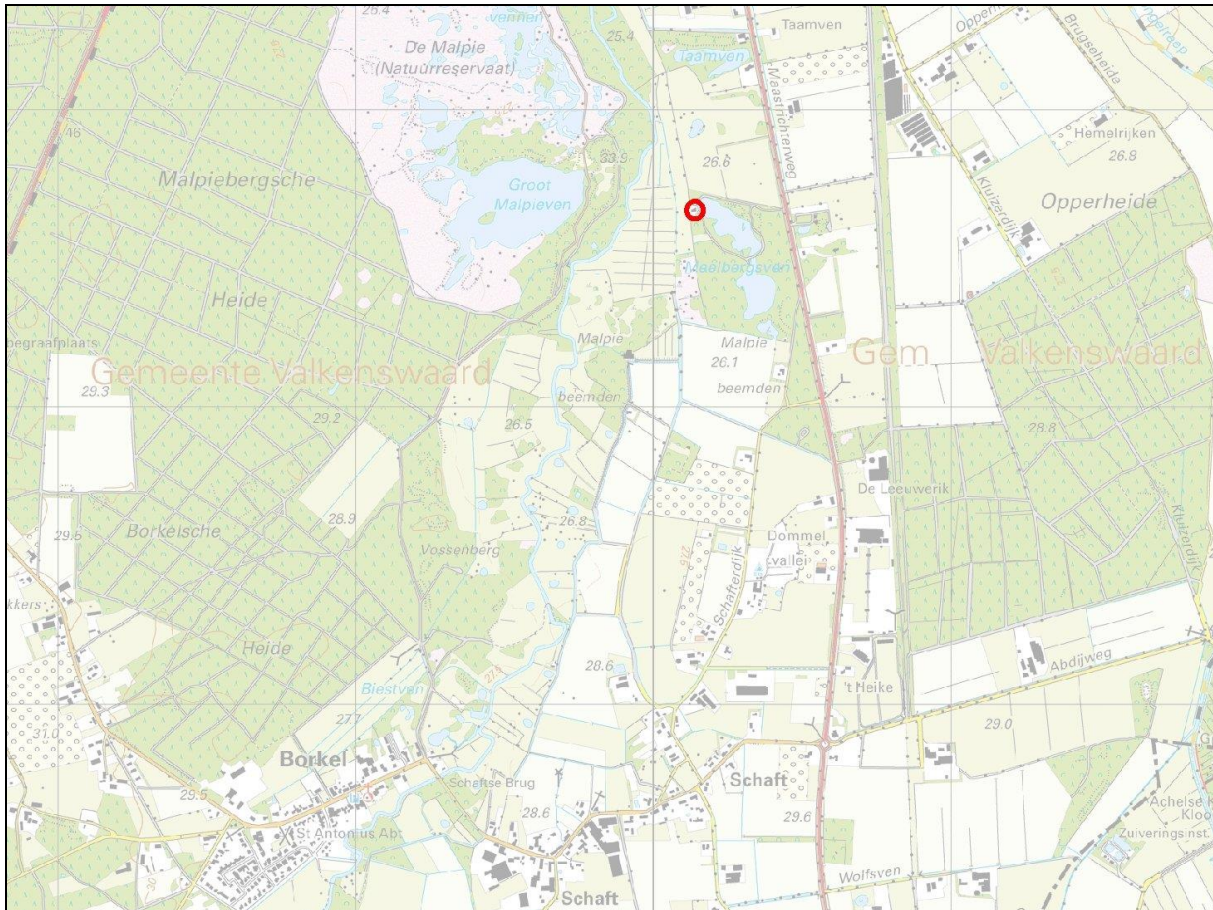
Alle vleermuizen in Nederland zijn opgenomen in tabel III van de Flora- en Faunawet en zijn strikt beschermde soorten. Voor broedvogels geldt dat alle broedgevallen en hun functionele omgeving van in nature in Nederland voorkomende vogelsoorten strikt zijn beschermd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en Faunawet wordt verwezen naar bijlage 3.

Hoofdstuk 3. Onderzoeklocatie

3.1 Beschrijving onderzoeklocatie

De onderzoekslocatie is gelegen op Landgoed Meelbergsven te Valkenswaard, Noord Brabant (zie figuur 1). De locatie bestaat uit een woonhuis met enkele bijgebouwen en verharding. De locatie betreft alleen het bouwvlak, zie ook figuur 2. De directe omgeving bestaat uit bos, vennen/vijvers en grasland met solitaire bomen. In bijlage 4 zijn enkele foto's opgenomen, die een indruk geven van de woning en de directe omgeving.

Figuur 1: Onderzoekslocatie

3.2 Beschrijving geplande maatregelen

De voorgenomen maatregelen bestaan uit de sloop van het woonhuis en bijgebouwen en de realisatie van een nieuwe woning.

Hoofdstuk 4. Onderzoeksmethode

In de volgende paragrafen is de onderzoeksmethode toegelicht. Het onderzoek is tweeledig. Het eerste deel bestaat uit een literatuurstudie om vast te stellen welke soorten mogelijk gebruik kunnen maken het gebouw als verblijfplaats en of er waarnemingen bekend zijn van bepaalde soorten uit het plangebied of de directe omgeving. Het tweede deel bestaat uit een aantal veldbezoeken die zijn uitgevoerd om vast te stellen of de gebouwen worden gebruikt door vleermuizen en om welke typen verblijfplaatsen het gaat. Daarnaast is er tijdens de veldbezoeken gekeken of de directe omgeving wordt gebruikt door vleermuizen als foerageergebied en of er sprake is van essentieel foerageergebied.

4.1 Literatuurstudie

Om vast te stellen welke soorten van het gebied gebruik kunnen maken en op welke wijze, is gebruik gemaakt van “De Atlas van de Nederlandse vleermuizen” (Limpens e.a., 1997). Voor actuele verspreidingsgegevens is gebruik gemaakt van “Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika” (Dietz e.a. 2009) en gegevens uit de NDFF.

Voor het vaststellen van de bezoekmomenten en het aantal veldbezoeken is gebruik gemaakt van het vleermuisprotocol 2013.

4.2 Veldbezoeken

In de periode juni - september zijn een viertal veldbezoeken uitgevoerd op de onderzoeklocatie. De veldbezoeken zijn uitgevoerd om vast te stellen of er in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen worden. Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een Petersson D240X en een Batlogger M.

In de onderstaande tabel is weergegeven welke bezoeken in de ochtend en welke in de avond zijn uitgevoerd en hoeveel deelgebieden er zijn bezocht.

Datum	Type bezoek	Weersomstandigheden
30-06-2016	Avond (zomer/kraamverblijf)	Helder, droog 17°C
20-07-2016	Ochten (zomer/kraamverblijf)	Bewolkt, droog 13°C
30-08-2016	Avond (zomer/paarverblijf)	Helder, droog 13°C
22-09-2016	Ochtend (paarverblijf)	Helder, droog 20°C

Hoofdstuk 5. Resultaten onderzoek

5.1 Resultaten literatuurstudie en deskresearch

Op basis van de literatuurstudie en gebouwenmerken is bepaald dat het gebouw in potentie geschikt is voor verblijfplaatsen zomer- en paarverblijf en in mindere mate kraamverblijfplaats. Winterverblijfplaats lijkt zeer onwaarschijnlijk, omdat de spouwmuren niet toegankelijk zijn, alleen de ruimtes onder het dak en achter de regengoot (betimmering). Soorten die gebruik kunnen maken van het gebouw zijn; gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone- en grijze grootoorvleermuis. De eerste drie soorten zijn vrij algemene soorten in Nederland, waarbij de gewone dwergvleermuis en laatvlieger typische gebouw bewonende soorten zijn. De gewone grootoorvleermuis is een soort die als verblijfplaats vaak zolders of boomholtes gebruikt, echter soms ook spouwmuren. De grijze grootoorvleermuis is een zeldzame soort die in zuid Nederland de noordelijke grens van zijn verspreidingsgebied bereikt.

Op basis van het vleermuisprotocol 2013 is bepaald dat er 4 veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden in de periode juni - september.

5.2 Resultaten veldbezoeken

Tijdens de veldbezoeken zijn geen in- of uitvliegende dieren vastgesteld, ook zijn er geen roepende mannetjes gehoord die duiden op paarverblijfplaatsen. Opvallend was dat er tijdens alle veldbezoeken zeer weinig activiteit van vleermuizen is waargenomen. Dit werd vooraf niet verwacht, omdat de omgeving zeer geschikt lijkt te zijn door de aanwezigheid van bos, open terrein met bosranden en vijvers/vennen. Mogelijk dat binnen de onderzoeklocatie en de directe omgeving geen of onvoldoende geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn, of dat de locatie een te geïsoleerde ligging heeft.

Tijdens alle veldbezoeken zijn kleine aantallen gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen, echter was dit vaak maar kort. Tijdens de veldbezoeken van 30 juni en 20 juli zijn kort waarnemingen gedaan van een overvliegende rosse vleermuis, deze vloog kort over de vijver.

Hoofdstuk 6. Effectenbeoordeling en conclusies

6.1 Effectenbeoordeling maatregelen

De geplande maatregelen bestaan uit de sloop van de woning en de bijgebouwen. Tijdens het onderzoek zijn geen in of uitvliegende vleermuizen vastgesteld. Daarnaast zijn er verder geen aanwijzingen (uitwerpselen) vastgesteld die er op duiden dat het gebouw wordt gebruikt door vleermuizen. Het omliggende gebied wordt vrijwel niet gebruikt door vleermuizen als foerageergebied.

6.2 Conclusie en aanbevelingen

Een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk, omdat er geen sprake is van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet omtrent vleermuizen.

Bijlage 1 Natuurbeschermingswet 1998

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Beschermde Natuurmonumenten
- Wetlands

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies vergunningen maar soms doet het Ministerie dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- Verbetering van de werking in de praktijk
- Verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn

Beschermde natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsmonumenten vervallen: beide zijn nu beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als Natuurmonument. De natuurwaarden waarvoor het natuurmonument was aangewezen worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2 Ecologische Hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123 duizend hectare. Ongeveer 45 procent van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Bijlage 3 Soortenbescherming

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten. In de Flora- en faunawet zijn EU - richtlijnen voor de bescherming van soorten opgenomen (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) en het internationale CITES - verdrag voor de handel in bedreigde diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soorten aangewezen:

- Een aantal inheemse plantsoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende zoogdieren (behalve de zwarte rat, de bruine rat en de huismus);
- Alle van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van de soorten in de Visserijwet 1963);
- Een aantal overige dier- en plantensoorten;

De wet regelt onder meer beheer, schadebestrijding, jacht, handel, bezit en andere menselijke activiteiten die een schadelijk effect kunnen hebben op beschermde soorten.

Doelstelling wet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. Daarnaast stelt de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Verbodsbepaling

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verbodsbepalingen houden onder andere in dat (beschermde) planten niet geplukt mogen worden. Dieren (beschermd of niet) mogen niet gedood, verwond of gevangen worden. Ook de plaatsen waar dieren verblijven zijn beschermd. Het uitzetten van dieren of planten in de vrije natuur is niet toegestaan, net zomin als het kopen of verkopen van (beschermde) planten of dieren, of producten die van (beschermde) planten of dieren zijn gemaakt.

Beschermde leefomgeving

De Flora- en faunawet maakt het voor provincies mogelijk een bepaalde plek in landschap aan te wijzen als beschermde leefomgeving. Zo kunnen plaatsen die van groot belang zijn voor het voortbestaan van een planten- of diersoort worden beschermd. Een beschermde leefomgeving kan bijvoorbeeld zijn: een fort of bunker waar vleermuizen overwinteren, een dassenburcht, een plek waar orchideeën groeien of een muur waarop beschermde planten groeien.

Ontheffingen Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt planten- en diersoorten door middel van een groot aantal verbodsbepalingen:

- Verboden handelingen bij beschermde planten en dieren. Bijvoorbeeld het verbod op het doden van eekhoorns;
- Verboden en bepalingen voor jacht- en vangmiddelen. Bijvoorbeeld het verbod op het bezit van strikken en vallen.

In bepaalde gevallen zijn uitzonderingen mogelijk op deze verboden. Provincies kunnen ontheffing verlenen voor de bestrijding van dieren die schade toebrengen of voor het beheer van de wildstand. In alle overige gevallen kan het ministerie van Economische Zaken een ontheffing verlenen.

De Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland verleent in de praktijk de meeste ontheffingen. Dit gebeurt op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze ontheffingen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Ruimtelijke ingrepen: ontheffingen die nodig zijn vanwege de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied, bijvoorbeeld de aanleg van woonwijken, wegen of (natuur)terreinen. Deze ontheffingen kunnen ook worden gegeven voor (onderhouds)werkzaamheden;
- Onderwijs en onderzoek, re-populatie en herintroductie: in het geval van onderwijs en onderzoek kan bijvoorbeeld ontheffing worden verleend voor het vangen van dieren om DNA af te nemen voor wetenschappelijk onderzoek. Een voorbeeld van populatie en herintroductie is het uitzetten van otters in natuurgebieden;
- Overigen: deze categorie is zeer ruim. Het kan gaan om ontheffingen van het bezitsverbod of ontheffingen van het gebruik van verboden vangmiddelen. Ook ontheffingen voor het gebruik van biologische bestrijders in tuinbouwkassen zijn mogelijk. Als een provincie geen ontheffing kan verlenen voor schade- en overlastbestrijding, verleent de Dienst Regelingen deze soms.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora en faunawet. De voorwaarden die zijn verbonden aan deze vrijstelling hangt af de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. De volgende beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 - algemene soorten - lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 - overige soorten - middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 - genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AmvB - zwaarste beschermingsregime.

Vogels zijn niet opgenomen in de tabellen. Alles vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is het hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (categorie 1 t/m 4 vogelsoorten), nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overig vogelsoorten) en nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5 vogelsoorten).

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is derhalve geen ontheffing nodig.

Ruimtelijke ingrepen

Als bij werkzaamheden in de openbare ruimte een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten is een ontheffing of vrijstelling nodig van artikel 75 van de Flora- en faunawet. De minister van Economische zaken kan deze ontheffing verlenen. In de soortendatabase is te zien of een soort beschermd is

Uitgebreide toets

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, voor beschermde vogelsoorten en voor soorten die staan vermeld in Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (tabel 3 van het overzicht van soorten). Bij de uitgebreide toets wordt bekeken of:

- er een alternatief is voor de geplande activiteit;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang;
- de activiteiten de soort in zijn voortbestaan bedreigt.

In of bij de wet genoemde belangen zijn:

- Onderzoek en onderwijs;
- Repopulatie en herintroductie;
- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom;
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Lichte toets

De lichte toets geldt voor de beschermde soorten die staan vermeld in Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (tabel 1 en 2 van het overzicht van soorten). Bij de lichte toets wordt nagegaan of de activiteit niet leidt tot aantasting van de instandhouding van de soort.

Vrijstelling

Sommige activiteiten kunnen zonder ontheffing worden uitgevoerd. Dit mag zelfs als er schadelijke effecten optreden voor beschermde dier- en plantensoorten. Voor de volgende activiteiten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet:

- Regulier beheer en onderhoud (bijvoorbeeld beheer van infrastructuur, natuurbeheer, landbouw, bosbouw);
- Regulier gebruik (bijvoorbeeld defensie, recreatie);
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (bijvoorbeeld woningbouw, aanleg van infrastructuur, natuurontwikkeling).

Deze vrijstelling geldt zonder verdere voorwaarden voor activiteiten die een bedreiging zijn voor de soorten uit tabel 1 uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Activiteiten die schade kunnen berokkenen aan beschermde soorten uit tabel 2 en 3 uit deze bijlage, moeten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. In zo'n gedragscode staat hoe door zorgvuldig handelen, schade aan planten- en diersoorten zo veel mogelijk kan worden voorkomen. De minister van Economische Zaken moet de gedragscode hebben goedgekeurd.

Let op: de vrijstelling geldt alleen als er daadwerkelijk en aantoonbaar wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Onder de activiteiten die voor vrijstelling in aanmerking komen vallen niet:

- beheer van dieren;
- bestrijding van schade door dieren.

Voor beheer van dieren en schadebestrijding kent de Flora- en faunawet aparte vrijstellingen en ontheffingsmogelijkheden. Deze zijn vastgelegd in de artikelen 65 tot en met 74 van deze wet, in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren en in de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. De provincies voeren dit deel van de Flora- en faunawet uit en kunnen hierover meer informatie geven.

Bijlage 4 Foto's

Vervolgonderzoek vlemuizen Landgoed Meelbergsven
Bureau van Nierop

